

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

PROGRAMA

**DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA: LIMBA
ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ**

BACALAUREAT 2010

Aprobată prin O.M.E.C.I. nr. 5508/06.10.2009_

2009-2010

LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Pre reálny a humanitný smer lýceí s vyučovacím jazykom slovenským:

I. Slovenská literatúra

1. Text. Všeobecnosti

- prvky komunikačnej situácie (vysielateľ, prijímateľ, správa, kód, kontext);

- funkcie komunikácie
- literárny / neliterárny text
- text a kontext
- témy a literárne motívy
- literatúra a iné druhy umenia

2. Próza

a) epická próza

vysvetlenie pojmov; vývoj a typológia (romantická, realistická a fantastická próza)

b) epické žánre (umelá rozprávka, povesť, novela, historická, fantastická; psychologická; román klasický, súčasný; román do druhej svetovej vojny).

c) štruktúra epického textu

- zložky epického textu (autor, rozprávač, postavy, čitateľ)
- druhy rozprávača v epickom texte (vševedúci rozprávač, postava – rozprávač, oko kamery; rozprávanie v 1. a 3. osobe
- kompozícia epického diela; dej, konflikt, fázy deja, rámcové rozprávanie,
- postavy
- druhy postáv (hlavné, vedľajšie, epizodické; charaktery, postavy typ; spôsoby charakterizovania postavy).

d) jazyk epického diela

- spôsoby rozprávania: rozprávanie, dialóg, opis
- reč postáv, priama a nepriama reč, polopriama reč.

3. Poézia

a) vysvetlenie termínu; rozvoj (baroková, klasicistická, romantická, realistická; symbolizmus, modernizmus), typológia (lyrická a epická poézia)

b) štruktúra lyrického diela

- komunikácia v básnickom texte (lyrický subjekt; vzťah autor – lyrický subjekt)

c) jazyk lyrického diela

- charakteristiky umeleckého jazyka (sugestívnosť, expresívnosť, atď.)
- básnická obrazotvornosť
- umelecké prostriedky (enumerácia, antitéza, synkretizmus, opakovanie, refrénovitosť, rečnícka otázka, rečnícke zvolanie, epiteton, metafora)
- verš, sloha, voľný verš, metrický rozmer, rým, rytmus.

4. Dráma

- a) vysvetlenie pojmu
- b) žánre (komédia, tragédia, činohra)
- c) štruktúra dramatického textu
  - kompozícia dramatického textu: výstup, scéna, obraz, replika, scénické poznámky, dramatická postava, spôsoby charakterizovania
- d) jazyk drámy; expresívnosť v dramatickom texte, osobitosti, výstavby dialógu v dramatickom texte; monológ.
  - jazyk postáv ako spôsob charakterizovania dramatického diela

5. Literárne obdobie

- klasicizmus
- romantizmus
- realizmus
- medzivojnové obdobie

6. Kanonickí autori:

Ján Kollár (Slávy dcéra), **Ján Hollý** (Svätopluk), **Andrej Sládkovič** (Marína, Detvan), **Samo Chalupka** (Mor ho!), **Janko Kráľ** (Zakliata panna vo Váhu a divný Janko), **Ján Chalupka** (Kocúrkovo), **Ján Botto** (Smrť Jánošíkova), **J. M. Hurban** (Olejkár), **P. O. Hviezdoslav** (Hájnikova žena), **M. Kukučín** (Neprebudený, Dom v stráni), **B. Slančíkova Timrava** (Ďapákovci, Skúsenosť), **J. Gregor Tajovský** (Do konca, Maco Mlieč, Statky – zmätky), **I. Krasko** (Otcova roľa), **J. Jesenský** (Strach, Vyhnali ma), **L. N. Jéje** (Adam Šangala), **Hronský** (Jozef Mak), **M. Urban** (Živý bič), **Fr. Švantner** (Malka), **Dobroslav Chrobák** (Drak sa vracia), **M. Figuli** (Tri gaštanové kone), **I. Stodola** (Jožko Púčik a jeho kariéra), **J. Kostra**, (Peniažtek), **P. Jaroš** (Tisícročná včela), **M. Rúfus** (Modlitbičky), **Rudolf Jašík** (Mŕtve oči), **František Hečko** (Červené víno), **V. Šikula** (S Rozárkou), **Slovenská literatúra v Rumunsku** (Adam Suchánsky, Ondrej Štefanko, Dagmar Mária Anoca, Pavol Bujtár).

II. Jazyk a komunikácia

- uplatnenie pravopisných, ortoepických, interpunkčných, morfológicko-syntaktických noriem
- vhodné používanie lexikálno-sématických jednotiek
- hláskoslovie
  - rytmický zákon hlásky
  - delenie hlások
  - znelostná asimilácia

III. Lexikológia

- náuka, tvorenie slov, slovo, synonymá, antonymá, homonymá
- triedenie slovnej zásoby
- frazeológia a význam slov

IV. Štylistika

- štýly
- funkčné texty